
Notiser

MEDISINSK NYTT

Deprimerte mødre føder friske barn

Depresjon og angst i andre trimester påvirker ikke utfallet av fødselen. Det viser en svensk studie av nesten 1 500 gravide (Am J Epidemiol 2004; 159: 872 – 81). Kvinnenes psykiske helse ble undersøkt samtidig som de møtte til rutinemessig ultralydundersøkelse omkring 17. svangerskapsuke.

Drøyt 10 % av kvinnene fikk diagnosen, og hos en tredel av disse var denne alvorlig. 6 % hadde angstlidelser. Svært få av dem med en psykisk lidelse fikk medikamentell behandling.

Forskerne fant ingen signifikant assosiasjon mellom psykisk lidelse hos mor og tidlig fødsel, lav eller svært høy fødselsvekt. Studien svekker funn fra andre undersøkelser, der man har ment å se en sammenheng mellom depresjon hos mor og blant annet tidlig fødsel. Forfatterne peker imidlertid på at studien er gjort i et land med et godt utbygd helsevesen. Forholdene kan være annerledes i områder der svangerskapsomsorgen er av dårligere kvalitet enn i Sverige.

Vekstfaktor som kreftmarkør

Insulinliknende vekstfaktor-1 (IGF-1) og dens bindingsprotein IGF-3 påvirker cellevekst og -overlevelse. I motsetning til andre typer vekstfaktorer sirkulerer IGF i store mengder i blod. Tidligere studier har vist en positiv assosiasjon mellom IGF-1-nivå og kreftutvikling, mens funnene har vært motsatte for IGF-3. En slik sammenheng støttes av laboratorieforsøk: IGF-1 hindrer apoptose og er mutagent, mens IGF-3 hemmer cellens vekst.

En systematisk gjennomgang av tidligere studier bekrefter en positiv sammenheng mellom høye nivåer av IGF-1 og kreft i prostata og bryst (premenopausale kvinner) (Lancet 2004; 363: 1346 – 53). Oddsratio var omkring 1,5 for høyeste mot laveste kvartil for begge kreftformene. Ingen signifikante assosiasjoner ble funnet for andre typer kreft, for eksempel

lungekreft og brystkreft hos postmenopausale kvinner. Overraskende kunne de heller ikke bekrefte noen negativ assosiasjon mellom IGF-3 og andre former for kreft andre steder enn i lunge.

Antistoffer ved akutt ryggmargsskade

Akutt ryggmargsskade med varig handikap rammer en av 1 000 personer i løpet av livet. Mye arbeid er gjort for å vinne kunnskap om de cellulære mekanismene som hemmer aksonal regenerasjon og gjenopprettelse av normal funksjon i ryggmargen etter skade. Programmert celledød i nevroner er observert å inntre i skadeområdet i akuttfasen, men hvorvidt denne prosessen hindrer regenerasjon av aksonene, har vært et kontroversielt tema.

I en studie fra Tyskland vises det at antistoffer som binder dødsreseptoren CD95/Fas, gir økt aksonal regenerasjon og myelinisering etter kirurgisk transseksjon av ryggmargen i en musemodell (Nat Med 2004; 10: 389 – 95).

Behandling med intraperitoneal injeksjon av antistoffer førte til 60 % mindre celledød tre dager etter skaden, sammenliknet med ubehandlet kontrollgruppe. En måned etter skaden var det signifikant forbedring av reflekser og motonevronfunksjon hos musene i behandlingsgruppen.

Forfatterne foreslår at programmert celledød via CD95/Fas-reseptoren danner et ugunstig miljø for regenerasjon av nevroner og oligodendrocytter. Hemming av reseptoren, som oppreguleres ved nevronskade, vil beskytte eksisterende nevroner og fremme ny vekst. Hvorvidt mekanismen også finnes hos menneske, er fortsatt ukjent.

Adjuvant kjemoterapi ved lungekreft

Adjuvant behandling med uracil og tegafur (UFT) har i tidligere studier ikke vist effekt på overlevelsen hos pasienter med plateepitel-lungecancer. Det er nå publisert data fra en randomisert studie på pasienter med adenokarsinom i lungene.

I en japansk studie ble 999 pasienter med komplett fjernet adenokarsinom i stadium 1 (T1/T2) randomisert til peroral UFT eller placebo daglig i to år (N Engl J Med 2004; 350: 1713 – 21).

Etter en median oppfølging på 73 måneder var 88 % av pasientene i UFT-gruppen i live, mot 85 % i placebogruppen ($p = 0,047$). UFT-behandlingen var spesielt effektiv hos pasientene med T2-svulster, med en overlevelse på 85 % mot 74 % i placebogruppen ($p = 0,005$).

Store forskjeller i forekomst av kryptorkisme

Danske guttespedbarn har tre ganger så høy forekomst av kryptorkisme som finske guttespedbarn. Denne forskjellen kan forklare at nedsatt sædkvalitet og testikkelkreft forekommer oftere hos menn i Danmark enn i Finland (Lancet 2004; 363: 1264 – 9).

Funnene er basert på undersøkelser av over 1 000 spedbarn i begge land. En standardisert teknikk ble brukt for påvisning av kryptorkisme, og inklusjonskriteriene sikret at resultatene ikke kan skyldes ulikheter i utvalg. Alle typer kryptorkisme ble inkludert, mens testikler som bare var delvis retrahert, ble betraktet som normale.

Ulik forekomst av kryptorkisme i ulike land kan skyldes genetiske faktorer eller miljøforskjeller. Selv om danskere og finner har nokså forskjellig genetisk bakgrunn, mener forfatterne at miljøet har større betydning. De peker blant annet på at forekomsten av kryptorkisme har økt kraftig i Danmark bare i løpet av de siste 40 årene.

Simvastatin ved type 2-diabetes

Simvastatin reduserer forekomsten av kardiovaskulære hendelser hos pasienter med type 2-diabetes. Medikamentet senker kolesterolnivået i blodet, men har også kjente immunmodulerende og antiinflammatoriske egenskaper.

En studie av 26 pasienter med type 2-diabetes viser at simvastatin påvirker proinflammatoriske immunkomplekser i serum (Diabetes Care 2004; 27: 908 – 13). Slike immunkomplekser inneholder modifiserte lipoproteiner, og forekommer i økt konsentrasjon hos denne gruppen diabetespasienter.

Etter både tre og seks måneders bruk hadde pasientene signifikant reduserte nivåer både av sirkulerende immunkomplekser og av modifisert LDL. Konsentrasjonene gikk tilbake til utgangsnivået etter seponering av simvastatin. Sannsynligvis har pasienter med diabetes gunstig effekt av medikamentet både gjennom den lipidsenkende og den immunmodifiserende mekanismen.

Dødelighet blant prostituerte

Kvinner som er eller har vært prostituerte, har dobbelt så høy dødelighet som normalbefolkningen. Det viser en studie fra Colorado, USA, der forfatterne har registrert dødsfall blant nesten 2 000 registrerte prostituerte i perioden 1967 – 99 (Am J Epidemiol 2004; 159: 778 – 85).

I den perioden forfatterne antok at kvinnene var aktive prostituerte, var dødeligheten økt hele fem ganger. Vold og narkotikamisbruk var de vanligste dødsårsakene. Derimot fant de ingen økt hyppighet av AIDS-relatert dødelighet

hos kvinner som ikke samtidig var stoffmisbrukere.

Publisert: 3. juni 2004. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. mars 2026.